

Kätilöpäivät 3.-4.5.2018 Helsingissä

Kätilöliitto: MAKSUTON RASKAUDEN EHKÄISY KAIKILLE ALLE 25-VUOTIAILLE

Kätilöliitto suosittaa, että kuntien tulee tarjota alle 25-vuotiaille raskauden ja seksitautien ehkäisy, niin kondomit kuin hormonaalinen ehkäisy maksutta. Tämän lisäksi kunnissa on huolehdittava laadukkaasta seksuaali- ja ehkäisyneuvonnasta.

Nuorten raskaudenkeskeytysluvut ovat kehittyneet myönteiseen suuntaan Suomessa. Silti nuorille aikuisille tehdään lukumääräisesti eniten abortteja. Tyypillinen raskaudenkeskeytys tehdään lääkkeellisesti 20-24-vuotiaille. Yleensä syyt keskeytykseen ovat sosiaaliset. Valtaosa klamydiatartunnoista todetaan nuorilla aikuisilla, 20–24-vuotiailla klamydiatartunnat ovat yhä kasvussa. Vuonna 2016 todettiin 14 311 klamydiatartuntaa, mikä on yli 700 enemmän kuin edellisellä vuonna ja toistaiseksi tartuntatautirekisteriin ilmoitettu suurin vuosittainen määrä. Klamydialle tyypillisesti tapaukset painottuivat naisiin ja nuoriin aikuisiin. Korkein ilmaantuvuus oli 20–24-vuotiaiden ikäryhmässä. Myös tippuri yleistyy nuorten keskuudessa. Nykyään tippurin saa yleisimmin 20-30-vuotias. Tippuritartuntojen määrä on kasvanut kymmenessä vuodessa kolminkertaiseksi.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL), Sosiaali- ja terveysministeriö sekä Väestöliitto ovat jo vuosien ajan suositelleet käyttäjille maksuttoman ehkäisyn tarjoamista nuorille. Kätilöliitto muistutti Suomen kaikkia 311:a kuntaa tästä syksyllä 2017 teettämällä kyselyn mahdollisuudesta ulottaa maksuton ehkäisy kaikkiin ikäryhmiin. Kyselyyn vastasi 52 kuntaa, vastaukset olivat pääosin kielteisiä.

Seksuaali- ja lisääntymisterveyden edistämisen vastuu on terveydenhuoltolaissa määrätty kunnille ja opiskeluterveydenhuollolle. Suurista kaupungeista vasta harva tarjoaa nuorille maksutonta ehkäisyä, se on toteutettu 10–20 kunnassa. Kuntien päätöksentekoa ohjaa usein säästöjen mahdollisuus. Raskaudenkeskeytykset maksavat yhteiskunnalle vuosittain miljoonia. THL:n asiantuntijoiden mukaan kansallisella tasolla maksuton ehkäisy voisi tuoda Suomelle jopa 1,4 miljoonan euron säästöt juuri raskaudenkeskeytysten vähentämisen kautta.

Maksuttoman ehkäisyn on todettu lisäävän ehkäisyn käyttöä. Maksuttomasti ehkäisyä tarjoavissa kunnissa nuorten tekemät raskaudenkeskeytykset ja seksitautitartunnat ovat vähentyneet merkittävästi. Esimerkiksi Raumalla, missä maksuton ehkäisy on taattu nuorille vuodesta 2011 lähtien, alle 20-vuotiaiden klamydiatartuntojen määrä on laskenut kolmanneksella. On arvioitu, että Rauma säästää ilmaisella ehkäisyllä vuosittain 100 000 euroa. Norja on kokeillut maksuttoman ehkäisyn tarjoamista kansallisesti. Kokeilun aloittamisen jälkeen raskaudenkeskeytyksien määrä on vähentynyt alle 25-vuotiaiden norjalaisten keskuudessa kolmanneksella.

Asiantuntijat painottavat, ettei pelkkä ehkäisyn jakaminen yksistään riitä. Maksuttoman ehkäisyn lisäksi tulisi panostaa seksuaalineuvonnan laatuun ja saatavuuteen. Opiskelu- ja perusterveydenhuollossa maksuttoman ehkäisyn jakamisen kautta saavutetaan nuorten ikäryhmät myös seksuaalineuvonnan piiriin. Opiskeluterveydenhuollossa tämä korostuu nuorten miesten ja poikien kohdalla. Neuvonta olisi ratkaisevassa asemassa varsinkin niin sanottujen riskiryhmien keskuudessa, joihin raskaudenkeskeytykset kasaantuvat. Maksuton ehkäisy olisikin tärkeä erityisesti juuri niille nuorille, joiden lähtökohdat ovat jo ennestään haastavat.

Lisätietoja:

puheenjohtaja Marjo Lyyra, Suomen Kätilöliitto ry – Finlands Barnmorskeförbund ry,
p. 045 664 0000, puheenjohtaja@suomenkatiloliitto.fi
För mer information på svenska: Anna Sundqvist, tfn. 0504689669.

Kansainvälistä Kätilön päivää on vietetty 5. toukokuuta vuodesta 1991 alkaen. Vuosittain kätilöt, kätilöliitot ja heidän yhteistyökumppaninsa ympäri maailmaa haluavat nostaa tietoisuuteen kätilötyön merkittävyyden seksuaali- ja lisääntymisterveyden edistämisen parissa sekä kansallisesti, että kansainvälisesti. Tämän vuoden kansainvälinen teema on "Midwives leading the way with quality care".

Suomen Kätilöliitto - Finlands Barnmorskeförbund ry on kätilötutkinnon suorittaneiden ja kätilöksi opiskelevien yhdysjärjestö. Suomen Kätilöliitto edistää seksuaali- ja lisääntymisterveyttä, kehittää kätilön ammattialueen hoitotyötä sekä lisää kätilöiden ammattitietoa ja -taitoa. Liitto on perustettu vuonna 1919 ja siihen kuuluu 4 300 jäsentä 16 alueellisessa kätilöyhdistyksessä. Kätilöliitto on ammatillis-aatteellinen järjestö; kätilöiden edunvalvontaa hoitaa Tehy ry.